HYVINKÄÄN LÄMPÖVOIMA OY:N LAUSUNTO TALOUSVALIOKUNNALLE VALMISTEILLA OLEVASTA ENERGIAN ALKUPERÄTAKUULAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Viite ***Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energian alkuperätakuista HE 87/2021 vp***

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto edellä mainittuun talousvaliokunnassa käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen.

Hyvinkään Lämpövoima Oy

Hyvinkään Lämpövoima Oy on Hyvinkään kaupungin 100 %:sti omistama lämpöyhtiö. Sen pääliiketoimintana on kaukolämmön myynti ja tuotanto Hyvinkään alueen kiinteistöille. Hyvinkään asukkaista 75 % asuu kaukolämpötaloissa.

Hyvinkäällä 80 % lämmöstä ostetaan Fortumin Riihimäen kiertotalouskylästä jätteenpolton sivutuotteena tulevana hukkalämpönä. Loppuosuuden lämmöstä Hyvinkään Lämpövoima tuottaa itse omilla laitoksillaan.

Lausunto talousvaliokunnalle

Energian alkuperätakuulainsäädäntö on pääosiltaan hyvin valmisteltu ja määrittelee selkeän pohjan alkuperätakuiden hallintaan.

Esitämme lausunnossamme alla kuvatuin perustein hallituksen esitystä muutettavaksi siten, että jätteenpolton yhteydessä syntyvä lämpö voidaan tietyin kriteerein tulkita hukkalämmöksi.

Lakiluonnoksessa on seuraava kohta, jonka viimeisen lauseen (tummennettuna) näemme aiheuttavan epätoivottuja vaikutuksia, mikäli se tulisi voimaan tällaisenaan:

Laki energian alkuperätakuista HE 87/2021

7 Säännöskohtaiset perustelut

Kappale 7.1 Laki energian alkuperätakuista

1 luku. Yleiset säännökset

2 § Määritelmät.
6. kappale:

Kerkkolankatu 35
PL 240
05801 Hyvinkää

Puhelin (019) 45 801
Faksi (019) 4580 280

www.hlv.fi
hlv@hlv.fi

Y-tunnus 0125645-4
Kotipaikka Hyvinkää

”Pykälän 6 ja 7 kohdissa säädettäisiin RED II:n 2 artiklan toisen alakohdan 9 alakohdan mukaisesti hukkalämmön ja hukkakylmän määritelmistä. Hukkalämmöllä ja -kylmällä tarkoitettaisiin teollisuus- tai sähköntuotantolaitoksissa tai palvelualalla sivutuotteena väistämättä syntyvää lämpöä tai kylmää, joka katoaisi käyttämättömänä ilmaan tai veteen, jos sitä ei johdettaisi kaukolämmitys- tai jäähdytysjärjestelmään, jos on käytetty tai käytetään yhteistuotantoprosessia tai jos yhteistuotanto ei ole mahdollista. RED II:n määritelmän mukaisesti hukkalämmön ja -kylmän tunnusmerkki on sen hyödyntäminen kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmässä. RED II:n 2 artiklan toisen alakohdan 19 alakohdan mukaisesti kaukolämmityksellä tai kaukojäähdytyksellä tarkoitettaisiin termisen energian jakelua höyryn, kuuman veden tai jäähdytetyn nesteen muodossa keskitetyistä tai hajautetuista tuotantolähteistä verkoston välityksellä useisiin rakennuksiin tai kohteisiin käytettäväksi lämmitykseen tai jäähdytykseen sisätiloissa tai prosesseissa. **Kotimaisissa jätteenpolttolaitoksissa jätteenpoltto liittyy kiinteästi energian hyötykäyttöön, eikä jätteenpoltosta saatavaa lämpöä ole katsottavissa hukkalämmöksi**.”

Em. kappaleen viimeinen lause rajaa kotimaisessa jätteenpolton yhteydessä syntyvän lämmön kokonaan hukkalämmön määritelmän ulkopuolelle.

Ymmärryksemme mukaan energian alkuperätakuulainsäädännön taustalla oleva EU-lainsäädäntö ei sisällä tällaista määritelmää, jossa jätteenpolton yhteydessä syntyvä lämpöä ei voitaisi tulkita hukkalämmöksi, vaan tämä on ymmärryksemme mukaan puhtaasti suomalainen näkemys hukkalämmön määritelmään. Miksi ja millä perusteella Suomen lainsäädännössä pitäisi tehdä jätteenpolton osalta tällainen tiukempi tulkinta hukkalämmön määritelmään, kun jätteenpolton yhteydessä syntyvää lämpöä ei tietojemme mukaan muualla EU:ssa ole suljettu pois hukkalämmön määritelmästä?

Mikäli jätteenpolton yhteydessä syntyvä lämpö rajataan kokonaan pois hukkalämmön määritelmästä, niin se aiheuttaa seuraavia merkittäviä ja epätoivottuja vaikutuksia:

- Hukkalämpöjä on käytetty laajasti eri puolilla Suomea merkittävänä keinona ilmastonmuutoksen torjunnassa ja niiden käyttöä suunnitellaan myös merkittävästi kasvatettavan tulevaisuudessa. Myös pääkaupunkiseudulla Helsingissä ja Vantaalla hiilineutraalisuustavoitteet perustuvat pitkälti hukkalämpöjen hyödyntämiseen.
- Mikäli jätteenpolton yhteydessä syntyvää lämpöä ei huomioitaisi hukkalämpönä, olisi sillä merkittäviä taloudellisia vaikutuksia nyt näitä lämpöjä hyödyntävien yritysten taloudellisiin tuloksiin.
- Kaukolämpöasiakkaat ympäri Suomen edellyttävät voimakkaasti kasvavassa määrin, että heidän ostamansa kaukolämpö on kokonaan hiilineutraalia. Tästä johtuen esim. Hyvinkäällä se tarkoittaisi sitä, että Riihimäellä jätteenpolton ohessa syntyvää hukkalämpöä ei enää tulevaisuudessa voitaisi käyttää Hyvinkään alueen lämmitykseen, koska lämpö ei ole hiilineutraalia eivätkä asiakkaat sitä haluaisi ostaa.
- Tämä johtaisi siihen, että monissa kunnissa pitäisi investoida turhaan kaksinkertaiseen lämmöntuotantokapasiteettiin, jonka maksajina olisivat paikalliset asukkaat sekä muut kiinteistöt. Tämä olisi järjetöntä resurssien käyttöä sekä paikallisesta että laajemmin yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Pelkästään Hyvinkäällä nykyisen ostolämmön korvaavien lämmöntuotantoinvestointien suuruus olisi vähintään 50 milj. euroa.

Kerkkolankatu 35
PL 240
05801 Hyvinkää

Puhelin (019) 45 801
Faksi (019) 4580 280

www.hlv.fi
hlv@hlv.fi

Y-tunnus 0125645-4
Kotipaikka Hyvinkää

- Mikäli jätteenpolton yhteydessä syntyvää lämpöä ei pystyttäisi enää hyödyntämään kaukolämpöverkoissa, jätteenpolttolaitoksissa syntyvä lämpö jouduttaisiin johtamaan kokonaan ilmaan tai vesistöön. Tämä olisi vastoin kaikkia ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtääviä toimenpiteitä ja tavoitteita.
- Useat kunnat ovat sitoutuneet Hinku- ja FISU-verkostojen kautta kunnianhimoisiin hiilineutraalisuustavoitteisiin. Näiden tavoitteiden toteutuminen ei ole useissa kunnissa mahdollista, mikäli jätteenpoltossa syntyvä lämpö ei ole hiilineutraalia hukkalämpöä.
- Mikäli jätteenpoltossa syntyvää lämpöä ei katsota hukkalämmöksi, niin se on ristiriidassa kiertotaloustavoitteiden ja -toimenpiteiden kanssa. Jätteenpoltto on keskeinen osa tehokasta kiertotaloutta, ja sitä tehdään ei-kierrätettäväksi kelpaavien jätteiden hävittämiseksi jätehierarkian mukaisesti.
- EU-lainsäädännöstä (REDII) johtuen kotimaiseen lainsäädäntöön ollaan laajemminkin sisällyttämässä velvoitteita uusiutuvan energian vähimmäisosuuksista (mm. maankäyttö- ja rakennuslaki) ja uusiutuvaa energiaa tullaan suosimaan myös yritysten ja kiinteistöjen rahoituksen saamisessa. Mikäli jätteenpolton yhteydessä syntyvä lämpö jätetään pois hukkalämmön määritelmästä, niin riskinä on, että samaa hukkalämmön määritelmää käytetään pohjana myös muualla valmisteilla olevassa lainsäädännössä. Tällöin uudis- ja peruskorjausrakennuksissa voi syntyä tilanne, että kaukolämpöä ei voida enää näissä kiinteistöissä käyttää ollenkaan, jos siitä merkittävä osuus tuotetaan jätteenpolton yhteydessä syntyvällä lämmöllä, tai asuinkiinteistöt eivät saisi enää järkevään hintaan rahoitusta omille korjauksilleen, jos kiinteistön pääasiallinen lämmitystapa on kaukolämpö ja se perustuu ei-hiilineutraaliksi tulkittavaan jätteenpolton yhteydessä syntyvään lämpöön.

Hyvinkään Lämpövoima Oy:n esitys

Hyvinkään Lämpövoima Oy esittää seuraavia muutoksia hallituksen esitykseen energian alkuperätakuulainsäädännöksi:

1. Korvataan hallituksen esityksessä kappaleessa 7.1, 1. luvussa, 2. §:ssä 6. kappaleessa oleva viimeinen lause
   ”Kotimaisissa jätteenpolttolaitoksissa jätteenpoltto liittyy kiinteästi energian hyötykäyttöön, eikä jätteenpoltosta saatavaa lämpöä ole katsottavissa hukkalämmöksi” uudella lauseella:
   ”Kotimaisissa jätteenpolttolaitoksissa syntyvä lämpö katsotaan hukkalämmöksi siltä osin kun on kyse kierrätykseen kelpaamattomasta jätteestä.”

   Keskeiset perustelut:
   - EU-lainsäädäntö ei velvoita hallituksen esitykseen sisältyvän tulkinnan sisällyttämistä lakiin.
   - Kierrätykseen kelpaamattoman jätteen poltossa syntyvä energia tulee tulkita hukkalämmöksi, koska jätteenpolttoa ohjaava tehtävä on jätteen käsittely jätehierarkian mukaisesti, ja sivutuotteena syntyvä lämpöenergia tulisi siten lukea hukkalämmöksi.
   - Tämä esitettävä malli luo jätehierarkian mukaisesti selkeän kannusteen paitsi vähentää turhaa jätettä, mutta myös lisätä jätteiden kierrätystä.

Kerkkolankatu 35
PL 240
05801 Hyvinkää

Puhelin (019) 45 801
Faksi (019) 4580 280

www.hlv.fi
hlv@hlv.fi

Y-tunnus 0125645-4
Kotipaikka Hyvinkää

- Jätteenpolton yhteydessä syntyvän lämmön tarkempi määrittely hukkalämmöksi voidaan sisällyttää valmisteilla olevaan alkuperätakuuasetukseen.

2. Määritellään alkuperätakuuasetuksessa jätteenpolton yhteydessä syntyvän lämmön hukkalämpökelpoisuus tarkemmin. Alkuperätakuulainsäädännössä hukkalämmöksi tulee ehdottomasti sisällyttää kierrätykseen kelpaamattoman vaarallisen ja muun jätteen poltossa syntyvä lämpö. Sen sijaan rinnakkaispolttolaitoksissa poltettavan jätepolttoaineen käyttö lämmöntuotannossa ei todennäköisesti täytä hukkalämmön kriteereitä.

Lisätietoja lausunnosta antaa:
toimitusjohtaja Sanna Kytömäki p. 040 190 6345, sanna.kytomaki@hlv.fi

Hyvinkäällä 27.5.2021

Hyvinkään Lämpövoima Oy

Sanna Kytömäki
toimitusjohtaja